

Три долі (скорочено)

Марко Вовчок

Марко Вовчок зображує життя трьох дівчат, двоє з яких закохалися у одного і того ж хлопця і по різному визначили своє майбутнє життя. Розповідь ведеться від імені однієї з дівчат — Хими. Хима була сиротою, її взяли на виховання родичі. Хима жила разом зі зведеною сестрою Катрею, їй ніколи не дорікали в тому, що вона не рідна. Хима і Катря товаришували з сусідською дівчиною Марусею. Хима була спокійна, а у Катрі була весела вдача.

Хима і Катря товаришували з сусідською дівчиною Марусею. Родичі запросили дівчат на весілля, а коли вони дізналися, що там буде найгарніший хлопець — Яков Чайненко, то не могли дізнатися важливого дня.

Всі три познайомилися з Яковом Чайненком на весіллі. Він танцював з усіма дівчатами, але жодній не дивився у очі. Катря після першої зустрічі скрізь шукала його очима, хоча жив він у сусідньому селі. Маруся приховувала свої почуття, а Хима розуміючи, що не можуть всі зацікавитися одним хлопцем намагалася навіть не думати про нього.

Пристрасна і горда Катря спочатку нібито знаходить щастя взаємної любові. Вони з Яковом починають зустрічатися, матері їх підтримують. Мати Катрі намагається переконати батька, що Чайненко гарна пара для їхньої дочки. Але батько знайшов для дочки іншого хлопця. І як Катря, і мати не вмовляли батька, той своєї згоди на весілля не давав. Катря була закохана, вона готова була на все заради Якова. У нього були сумні очі, але вона не розуміла цієї причини. Коли Яков дізнається, що батько Катрі вважає його недостойною парюю, він починає уникати зустрічей з Катрею.

Скоро до Катрі прийшли свати від хлопця, якого батько мріяв побачити зятем. Але Катря відмовила йому і цим зіпсувала відносини з батьком. З точки зору здорового глузду, причина незгоди батька незрозуміла, бо козак Чайченко і багатий, і з хорошою сім'єю. Яків не приходить до Катрі і просить, щоб вона не шукала зустрічей з ним. І незважаючи на це вона впевнена, що він її кохає. Хима розуміла, що почуття Чайненка нещирі і скоро це підтвердилося.

Як дізнається Катря і Хима, у Якова було перше кохання до вдови. Ця любов героя до вдови опанувала Яковом на все життя і від неї було позбутися неможливо. "Одколи зазнався із нею мій Яків, — каже його мати, — ні до чого став парубок — ні до роботи, ні до господарства, й гуляння покинувши парубоцьке. Де вона, там його і очі, там і гадки його <...> Таку покинути б, та ще Богу подякувати, а він усе любив... Дала вона якесь дання йому, - якісь чари зачарувала...".

Катря в результаті нещасливого кохання приходить до висновку про неможливість людського щастя взагалі. Вона страждає, і страждають її батьки, так як не можуть її розрадити.

"Була весела, — каже героїня про своє колишнє життя, — бо перше Було жити

легко в мире, як дурному з гори бігті ... Тут мені Дещо нахватом — Зупини мене ... спитай я тоді: що то за життя наше? І нащо чоловік живе? Пощо у світ народитися? Живе на борошно — народитися на смерть. Нічого шукати, ні по чім боліти — усе проходити, як дим, усе минає, як зіліна ... ". Звідси її бажання піти в монастир.

Для сильної Катрі відхід у монастир — можливість залишитися самою собою, смиренність через гордість, використання єдиної можливості уникнути приниження. Батьки не розділяли бажання Катрі піти в монастир, тому вона втекла. Досить довгий час вони не знали, що з їх дочкою, але згодом дізналися, що вона стала послушницею в монастирі. Мати благословила її і надсилала гроші, а батько відмовився від доньки.

Інша героїня повісті, Маруся, вибирає шлях боротьби в покірності. Вона довгий час приховувала кохання до Якова, і відмовляла іншим хлопцям. Маруся готова на все, лиш би бути поруч з коханим. Коли мати Якова, каже, що хотіла б мати таку невісту, Маруся погоджується вийти заміж за нього (Катря на той час вже буда в монастирі). Вона не відмовляється від любові, переступає через гордість, виходить заміж за Чайченка, незважаючи на його неприкритий зв'язок з вдовою, в цьому самозреченні розділяє не тільки чоловікове горе, а й сором, приниження. Таке самозабуття для збереження любові — почуття такої ж сили, що й у Катрі. Однак в цьому випадку жінка платить за торжество пристрасті приниженнями і самозреченням.

Маруся і Яков жили разом, але були як чужі, хоча мали трьох дітей. Мати Марусі Пилипиха спочатку підтримувала дочку, хоча і не розуміла такого сліпого кохання до Якова. Коли Пилипиха дізнається про зради Якова, то Маруся забороняє їй влаштувати чоловікові допит. Її влаштовувало все, лиш би жити з коханим. Вона навіть частувала коханку Якова (вдову з чоловіком) у себе вдома. Але чоловік вдови здогадувався, що у жінки зв'язок з Яковом і виставляв того зі свого шинка.. Вдова прохала Якова не з'являтися поруч. Яків почав хворіти і пити, а Маруся щиро хвилювалася за нього. Коли у шинку знайшли вдову і шинкаря мертвими, то намагалися звинуватити Якова (жінку було вбито ножом у груді, а шинкаря хтось задушив). Якова посадили до в'язниці, а Марусю, щоб бачити його продавала все майно, щоб бути поруч казала, що і вона в тому винна. Через деякий час їх відпустили, але Яків все більше і більше хворів, все господарство трималося на Марусі.

Третя героїня, Хима, є свідком трагедії любові і оповідачкою про неї. Вона і сама зізнається, що закохана в Якова Чайченка:

"Чи він у барвінку купаний, що так дівчат чарує? Коли вже на правду йде, то й мені він чи одну нічку снівся?".

Хима не тільки встояла проти чар любові ("Вже я ходила, ходила до голови по розум, поки схаменулася, — говорить вона. — Подумала, зітхнула, та й сказала:" Годі! ", але і відмовила двом нареченим. Не захотіла у бідного ставати робітницею в будинку і не погодилася терпіти ревнощів багатого, який "любив якось, наче бився".

Проте у такий спосіб саме Хима, змогла самореалізуватися, залишитися самою собою без принижень і самозречення.

Хима доглядала батьків Катрі до смерті. Мати сподівалася, що дочка приїде

попрощатися з батьком, але Катря відписала лише, що буде вимолювати його гріхи. Коли помирала мати, Катря теж не приїхала. З'явилася Катря в рідному селі, лише щоб розпорядитися батьківським спадком. Вона приїхала з монахинєю Меланією, яка розпоряджалася майном Катрі. Катря віддала все в монастир, лише будинок лишився Химі. Ні Маруся, ні Хима не пізнали Катрю, вона була збайдужіла до всього, говорила лише про Бога та молитви.

Через кілька днів Катря повернулася до монастиря, а Маруся продовжувала жити і сама обробляючи все своє господарство, так як Яков все більше хворів. Хима жила своїм життям.